

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2024.11.26. 8:50-9:35

Osztály: 10.c

Iskola neve és címe: Gödöllői Református Líceum Gimnázium, 2100, Gödöllő, Szabadság tér 9.

Tanít: Dobreán Emese

Témakör megnevezése: Népeségföldrajz

Tanítási egység (téma) címe: A demográfiai átmenet szakaszai és korfaelemzés

Az óra (jellemző) típusa: Új ismereteket szerző és gyakorló óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai: A tanuló megismerkedik a demográfiai átmenet szakaszaival, valamint a korfa fogalmával. A tanuló tisztába kerül a népességszám változásához kapcsolódó fogalmakkal, valamint a népességszám változásának okaival, a természetes szaporulat és a születéskor várható élettartam összefüggéseivel.

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: Összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése, önálló ábraelemzés fejlesztése

2.3. A tanítási óra nevelési céljai: Ok-okozat kapcsolat megtalálása, közös munkában a kooperáció erősítése, esztétikai nevelés

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: korfa, népességrobbanás, demográfiai átmenet, demográfiai olló
- megerősítendő: népességföldrajz, népességszám, természetes szaporulat, természetes fogyás, születéskor várható élettartam

b. Folyamatok:

- új: népesség gyarapodás, népesség fogyás, népesség korszerkezetének alakulása
- megerősítendő: globális klímaváltozás

c. Összefüggések:

- új: előregedő társadalom
- megerősítendő: népességszám változás okai, következményei
- d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: ábra megfigyelés és elemzés, korfa megfigyelés és elemzés, népességszám változásának számolása
- e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?): ábra elemzés és szövegértés fejlesztése irányított kérdésekkel, összefüggések megfigyelése az ábrák segítségével
- f. Főbb tanulói tevékenységek: aktív részvétel, jegyzetkészítés, feladatmegoldás, ábraelemzés

3. Szemléltető és munkaeszközök

Projektor és vászon

Tábla

Prezentáció: [Nepessegfoldrajz bemutatoora.pptx](#)

Kinyomtatott feladatlapok: [korfa feladatok nyomtatni.docx](#)

4. Felhasznált irodalom

Mozaik Kiadó - Földrajz tankönyv 10. osztály - Társadalomföldrajz, globális problémák

ELTE – Népesség- és településföldrajz tanárszakos gyakorlat diasora

5. Mellékletek jegyzéke

Feladat 1. (saját feladat)

Feladat 2. (feladatban szereplő adatok forrása: <https://www.ksh.hu/>)

Feladat 3. (forrás: 2021 emelt földrajz érettségi: https://dload-oktatas.educatio.hu/erettsegi/feladatok_2021osz_emelt/e_fldr_21okt_ut.pdf)

Magyarország korfája (1870-2070): <https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html>

Az óra részletes felépítése

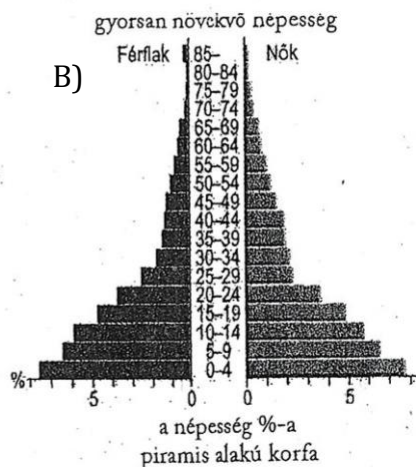
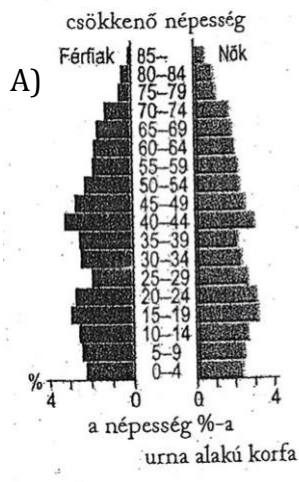
Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
2 perc	Az óra elkezdése (adminisztráció)	-	-	-	-
6 perc	<p>Ismétlés</p> <p>Ismétlő kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mivel foglalkozik a népességföldrajz? • mi a természetes szaporulat? • mi a természetes fogyás? • mit jelent a születéskor várható élettartam? 	korábbi ismeretek felfrissítése	ismeretek rögzítése	egyéni	projektor, prezentáció
15 perc	<p>Interaktív prezentáció</p> <p>A demográfiai átmenet szakaszainak részletes megismertetése, születési- és halálozási arányszámok összehasonlítása szakaszokként, okok, konkrét példák ismertetése szakaszokként.</p> <p>A korfa fogalmának megismertetése, korfák megtekintése és közös elemzése.</p>	új ismeretek szerzése	ismeretszerzés	egyéni	projektor, prezentáció, tábla, földrajzi atlasz
8 perc	<p>1. Feladat:</p> <p>Korfa elemzés (részletek, pontos feladat leírás a mellékletekben)</p>	új ismeretek szerzése és rögzítése	ismeretek rögzítése	páros	projektor, prezentáció, tábla, kinyomtatott feladatlapok
7 perc	<p>2. Feladat:</p> <p>Népességszám változása számolási feladat (részletek, pontos feladat leírás a mellékletekben)</p>	megszerzett ismeretek rögzítése	ismeretek rögzítése	egyéni	projektor, prezentáció, tábla, kinyomtatott feladatlapok

5 perc	<u>3. Feladat:</u> Korfák és országok összepárosítása szövegek alapján (részletek, pontos feladat leírás a mellékletekben)	megszerzett ismeretek rögzítése	ismeretek rögzítése	páros	projektor, prezentáció, tábla, kinyomtatott feladatlapok
2 perc	Befejezés (házi feladat kiadás, fontos információk)	-	-	-	-

Mellékletek

1. feladat:

Elemezd a korfákat a táblázatban szereplő szempontok alapján!



	A)	B)
Korfa alakja:		
Fiatal generáció:		
Idős generáció:		
születéskor várható életartam: (férfiaknál, nőknél?)		
Következmény:		
Gazdasági és társadalmi körülmények szerint: (fejlett/fejlődő ország)		
Demográfiai átmenet melyik szakasza?		

Várható megoldás:

	A)	B)
Korfa alakja:	urna	piramis
Fiatal generáció:	százalék aránya kicsi, sokszor az időseknél is kisebb	legnagyobb részarány
Idős generáció:	meghaladja a generáció arányát	csekély, legkisebb arányú
születéskor várható életartam: (férfiaknál, nőknél?)	magas, férfiaknál alacsonyabb, mint a nőknél	alacsony, (férfiaknál valamivel alacsonyabb)
Következmény:	előregedő társadalom	fiatalodó társadalom (túlnépesedés)
Gazdasági és társadalmi körülmények szerint: (fejlett/fejlődő ország)	fejlett országokra jellemző pl. Európa országai	fejlődő országokra jellemző pl. Nigéria
Demográfiai átmenet melyik szakasza?	II. szakasz	(IV)-V. szakasz

2. feladat:

Tanulmányozd a következő adatsort, és oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat! Magyarország népességszáma 2022. január 1-jén 9 610 403 fő volt. Az év végéig a következőváltozások történtek:

	2022-ben történt változások
Születések száma	88 400 fő
Halálozások száma	135 700 fő

a) Számold ki hány fővel változott az ország népessége 2023. január 1-re? természetes szaporulat vagy fogyás történt?

b) A népesség tényleges változásához a ki és bevándorlók számát is figyelembe kell venni. Számold ki a népesség tényleges változását az alábbi változások szerint!

	2022-ben történt változások
Születések száma	88 400 fő
Halálozások száma	135 700 fő
Kivándorlók száma	28 825 fő
Bevándorlók	55 514 fő

Várható megoldások:

a) Természetes fogyás: 47 300 fővel csökken a népesség a születések és halálozások számának figyelembevételével.

b) Népesség tényleges változása: összesen 20 611 fővel csökken az ország, tehát 9 589792 lett a népességszám 2023. január 1-én.

3. feladat:

A feladatban 5 ország aktuális társadalmi-gazdasági jellemzőit, illetve demográfiai folyamatait kell összehasonlítanod.

a) Olvasd el a leírásokat! Írd a leírások betűjelét annak az országnak a neve után, amelyre az vonatkozik! Egy betűjel csak egy országhoz írható.

A: Az országban, különösen az iparban nagyon sok vendégmunkás dolgozik. Ők jellemzően családjuk nélkül, egyedül érkeztek az országba.

B: Az országban nagyon magas az idősek száma, arányuk folyamatosan nő. A gazdaságnak igen komoly kihívást jelent a nyugdíjrendszer és az egészségügyi ellátórendszer működtetése.

C: A kontinens legnépesebb országa. Az országban sok bölcsődét, óvodát és iskolát kellene építeni. A növekvő létszámú munkaképes korú népesség számára munkahelyeket kellene teremteni. Fontos lenne a minél szélesebb körű felvilágosító tevékenység a családtervezésről.

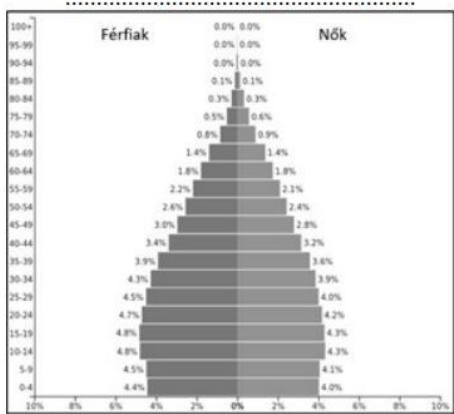
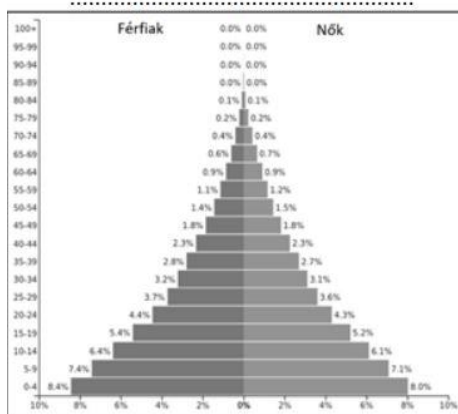
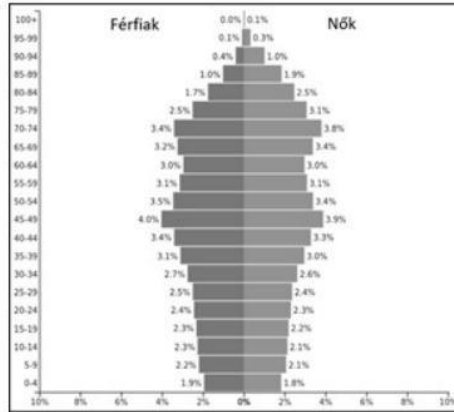
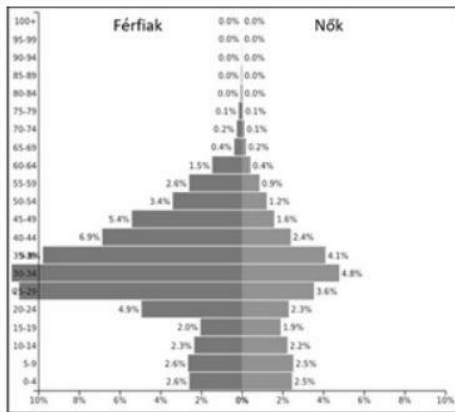
D: Az ország népességszáma a 20. század második felében rendkívül gyorsan nőtt. A növekedés napjainkban azonban már kisebb mértékű. Az ország ennek ellenére rövid időn belül a világ legnépesebb országává válik.

E: Az országban a 20. század utolsó évtizedeiben a gazdasági visszaesés, majd a radikális társadalmi-gazdasági változások miatt a születésszám jelentősen visszaesett, a népességszám csökkent. Az ezredfordulót követően a születésszám valamelyest emelkedett, de ez csak mérsékeli a népességszám további csökkenését.

Országok:

1. Nigéria: 2. Arab Emirátusok: 3. India:
 4. Japán: 5. Oroszország:

b) Az alábbi korfák az a) feladatrészben szereplő országokra vonatkoznak. Írd a korfa alá annak az országnak a nevét, amelyre az vonatkozik. Minden korfához csak egy ország tartozik.



Várható megoldások:

- a)
 1. Nigéria: C
 2. Arab Emirátusok: A
 3. India: D
 4. Japán: B
 5. Oroszország: E

- b)
 Arab Emirátusok Japán
 Nigéria India